

Onderwerp Financiën Ten Boer na art.12 status en aanvullende
(beleids-)maatregelen deels te dekken uit DVO

Steller P. Ritzema / K.H.S. van der Hoek

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050)367 7876 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk 6269496

Datum 29-03-2017 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

De gemeente Ten Boer heeft het artikel 12 traject begin 2017 succesvol afgerond. Aanleiding voor de artikel 12 status was de negatieve algemene reserve door verliezen op grondexploitaties. In het rapport over de beëindiging van de artikel 12 status, concludeert het ministerie van Binnenlandse Zaken dat Ten Boer weer op eigen benen kan staan. Deze conclusie is voor de gemeente Groningen van belang, omdat mogelijke tekorten daarmee niet worden afgewenteld op de nieuwe gemeente.

Uw raad heeft in januari 2017 kennis kunnen nemen van het rapport en de reactie van het college. Ook bent u in de gelegenheid gesteld uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

De gemeente Groningen kan zich, zoals eerder gemeld, vinden in de conclusies van het rapport. Wel hebben wij aangegeven dat het noodzakelijk is om met Ten Boer in gesprek te gaan over de financiën gelet op de kwetsbaarheid.

Dit gesprek heeft inmiddels in goede sfeer en samenwerking plaatsgevonden in de Stuurgroep Herindeling Groningen – Ten Boer. Besproken is in dat kader een notitie van de gemeente Ten Boer over de financiële positie na de artikel 12 status, met daarbij een aantal voorgenomen (beleids-)maatregelen en activiteiten.

Het college van de gemeente Ten Boer concludeert dat ze erin geslaagd is om, ondanks stevige keuzes, het voorzieningenniveau op peil te houden. Wel is een aantal beleidsintensivering noodzakelijk. Om hier invulling aan te geven zijn concrete maatregelen geformuleerd.

Ten Boer concludeert dat de maatregelen op een financieel verantwoorde manier uitgevoerd kunnen worden: het financieel meerjarenbeeld blijft positief, ook knelpunten zijn meegenomen en er blijft voldoende financiële ruimte over om risico's op te kunnen vangen. Ten Boer heeft aangegeven dat met eventuele rekeningresultaten de reservepositie kan worden versterkt.

Ten Boer stelt in het maatregelenpakket voor om enkele van de aanvullende werkzaamheden door Groningen uit te laten voeren en deze onder te brengen in de huidige Dienstverleningsovereenkomst (DVO) Groningen – Ten Boer.

Tevens is het voorstel de daaruit voortkomende kosten over 2017 en 2018 van €190.000 te financieren uit de DVO reserve. Dit kan omdat bij de start van de samenwerking tussen Ten Boer en Groningen is afgesproken dat Ten Boer elke 3 jaar aanspraak kan maken op eventuele positieve resultaten uit de DVO. Positieve en negatieve resultaten worden jaarlijks verrekend met de reserve Ten Boer bij de gemeente Groningen. Niet alleen de afspraken in de DVO maken dit mogelijk, maar ook de per 1-1-2017 positieve omvang van de reserve Ten Boer van €325.000.

In het overleg in de Stuurgroep heeft Groningen aangegeven hiervoor geen belemmeringen te zien aangezien het voorstel van Ten Boer past in de gemaakte afspraken en bovendien de positie van de nieuwe gemeente versterkt. Daarom zullen wij uw raad bij de begrotingswijzigingen 1^e kwartaal 2017 voorstellen de kosten voor 2017 te onttrekken uit de reserve Ten Boer.

Volledigheidshalve hebben wij het voorstel aan de gemeenteraad van Ten Boer (geagendeerd voor 29 maart 2017) bijgevoegd.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE TEN BOER

- Raadsvergadering:** 29 maart 2017
- Registratienummer:** TB17.6249925
- Agendapunt:** 10
- Onderwerp:** Financiële positie na artikel 12 status en invulling buffer sociaal domein
- Voorstel:**
1. De knelpunten en ambities vast te stellen;
 2. Het geactualiseerde financiële beeld vast te stellen;
 3. De begroting 2017 overeenkomstig te wijzigen;
 4. De financiële consequenties voor 2018 en verder mee te nemen in de kadernota 2018;
 5. In te stemmen met de inzet buffer sociaal domein.

Toelichting:**1. Inleiding**

Voor 2017 is een sluitende begroting gepresenteerd met een positief meerjarenbeeld. Dit is het resultaat van de uitvoering van het collegeprogramma 2014-2018 "Oog voor ontwikkelingen" en de saneringsbegroting die is vastgesteld door de raad. De artikel 12 procedure is inmiddels afgerond. In het artikel 12 rapport concludeert de inspecteur artikel 12 dat Ten Boer met ingang van 2017 weer op eigen benen kan staan en dat de nieuwe gemeente niet zal worden geconfronteerd met tekorten van Ten Boer. Tegelijkertijd worden wel een aantal risico's geconstateerd.

De komende periode gaan we voortvarend aan de slag met het vormgeven van de nieuwe gemeente. In de concept bestuursovereenkomst Herindeling Groningen, Ten Boer en Haren zijn afspraken gemaakt over onder andere voorzieningen in dorpen, wijken en kernen.

Tegelijkertijd willen we de komende 2 jaar nog een aantal ambities realiseren. Alhoewel we, ondanks stevige keuzes, erin geslaagd zijn om het voorzieningenniveau op peil te houden zijn een aantal beleidsintensivering noodzakelijk. Om hier invulling aan te geven zijn concrete maatregelen geformuleerd.

Wij zijn van mening dat we op een verantwoorde manier invulling kunnen geven aan deze maatregelen. Het financieel meerjarenbeeld blijft positief, ook knelpunten zijn meegenomen en er blijft voldoende financiële ruimte over om risico's op te kunnen vangen. De maatregelen en de financiële effecten worden in dit raadsvoorstel nader toegelicht. De uitkomsten zijn eveneens afgestemd met de gemeente Groningen.

Wij hebben aan u toegezegd dat wij gelijktijdig met de behandeling van de voorstellen invulling ruimte begroting 2017 en volgende jaren ook zullen ingaan op de besteding van de buffer sociaal domein. Onder punt 8 van dit raadsvoorstel doen wij u hiervoor een voorstel.

2. Meerjarenbeeld

Startpunt is het meerjarenbeeld zoals gepresenteerd in de begroting 2017. Het meerjarenbeeld laat een positief resultaat zien olopend tot € 277.000 in 2021. In 2017 en 2018 zal er sprake zijn van een voordeel door een

incidentele huuropbrengst (2017: €148.000 en 2018: €218.000) voor Innersdijk. Dit voordeel is nog niet meegenomen in het meerjarenbeeld. We betrekken dit voordeel bij de totale afweging. Het geactualiseerde meerjarenbeeld (inclusief incidentele huur Innersdijk) is in onderstaande tabel opgenomen.

		2017	2018	2019	2020	2021
A	Meerjarenbeeld begroting 2017	€ 246.000	€ 182.000	€ 99.000	€ 214.000	€ 277.000
B	Actueel meerjarenbeeld	€ 394.000	€ 400.000	€ 99.000	€ 214.000	€ 277.000

3. Knelpunten

Vervolgens is er een inventarisatie gemaakt van de knelpunten die in onze ogen onontkoombaar zijn. In bijlage 1 bij dit raadsvoorstel zijn deze knelpunten toegelicht. De knelpunten worden opgenomen in het meerjarenbeeld. Door deze posten op te nemen in het meerjarenbeeld worden risico's verlaagd. Het effect op het meerjarenbeeld is in onderstaande tabel weergegeven.

		2017	2018	2019	2020	2021
B	Actueel meerjarenbeeld	€ 394.000	€ 400.000	€ 99.000	€ 214.000	€ 277.000
1	Afwaardering boekwaarde dorps huis	I	-€ 117.000	€ 0	€ 0	€ 0
2	Verlagen bezuiniging bibliotheek	S	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000
3	Afschrijvings- en onderhoud boerderij	S	-€ 23.000	-€ 23.000	-€ 23.000	-€ 23.000
C	Actueel meerjarenbeeld na knelpunten	€ 234.000	€ 357.000	€ 56.000	€ 171.000	€ 234.000

4. Ambities

Naast de knelpunten zijn ook de ambities in kaart gebracht. Deze ambities zijn vertaald in concrete maatregelen. In bijlage 2 bij dit raadsvoorstel zijn alle maatregelen per programma toegelicht. We benoemen een aantal belangrijke speerpunten:

➤ *Scholenprogramma.*

We willen een nieuwe school in Ten Boer realiseren. Financieel moet er nog €2 mln. worden gevonden. Alhoewel we mogelijkheden zien externe middelen te verwerven wordt voorgesteld het bedrag (kapitaallasten: €74.000 waarmee de last van € 2 mln. wordt gedekt) nu structureel op te nemen in de begroting. Dit bedrag kan lager worden als het lukt om een deel van € 2 mln. binnen te halen.

➤ *Leefbaarheid*

Op 15 februari heeft uw raad de leefbaarheidsvisie besproken. Om initiatieven vanuit de dorpen te ondersteunen en aan te jagen wordt voorgesteld €20.000 structureel op te nemen in de begroting.

➤ *Armoedebeleid*

Vanuit het rijk zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het armoedebeleid. Voor Ten Boer betekent dit een bedrag van €35.000. We willen dit bedrag inzetten voor het bestrijden van armoede onder kinderen en laaggeletterdheid. In de nota armoedebeleid komt dit terug.

➤ *Koopmansplein*

De Toekomstvisie Koopmansplein is in januari 2017 afgerond. Om een toekomstbestendig Koopmansplein te behouden is het nodig te investeren in de uitstraling en in de samenwerking. We willen daarom een centrummanager aanstellen en hiervoor eenmalig een budget beschikbaar hebben van € 75.000.

5. Financiële consequenties ambities

Het uitvoeren van de maatregelen heeft financiële consequenties, zowel incidenteel als structureel.

Incidenteel

De incidentele consequenties bedragen in totaal € 276.000, waarvan € 236.000 in 2017 en 2018. Het bedrag van € 236.000 in 2017/2018 kan als volgt worden gedekt.

Omschrijving	Bedrag	Toelichting
Herindelingsbudget	€30.000	In 2017/2018 ontvangt Ten Boer een bedrag van € 711.000 voor dekking van frictiekosten als gevolg van de herindeling. Kosten die gerelateerd zijn aan de herindeling kunnen hieruit worden gedekt. Het gaat hier uitsluitend om kosten die Ten Boer maakt.
DVO / reserve Ten Boer	€190.000	Positieve en negatieve DVO-resultaten worden verrekend met de reserve Ten Boer. De omvang van de reserve op 1-1-2017 bedraagt €325.000. Voor de jaren 2012 tot en met 2014 kan Ten Boer aanspraak maken op €180.000. Het resterende bedrag kan worden gedekt uit de resultaten 2015 en 2016. Door extra dienstverlening op te nemen in de DVO kan een groot deel van de maatregelen worden gerealiseerd. De financiële afwikkeling vindt zoveel mogelijk plaats bij de gemeente Groningen.
Overig	€16.000	Bestaande reserve speeltuinen
Totaal	€236.000	

Structureel

De structurele consequenties bedragen €109.000 in 2017 oplopend tot €117.000 in 2021. Besparingsmogelijkheden binnen de begroting zijn hierin verwerkt. Een bedrag van €35.000 kan structureel worden gedekt uit rijksmiddelen voor armoedebestrijding. Voorgesteld wordt de resterende financiële consequenties mee te nemen in het meerjarenbeeld. Het effect op het meerjarenbeeld is in onderstaande tabel weergegeven. Conclusie is dat het meerjarenbeeld de komende jaren (met uitzondering van 2019) nog steeds positief is. Het tekort op 2019 kan afgedekt worden uit de overschotten in de andere jaren.

		2017	2018	2019	2020	2021
C	Actueel meerjarenbeeld na knelpunten	€ 234.000	€ 357.000	€ 56.000	€ 171.000	€ 234.000
	Structurele consequenties ambities	-€ 74.400	-€ 77.700	-€ 79.000	-€ 80.300	-€ 81.600
D	Actueel meerjarenbeeld na ambities (S)	€ 159.600	€ 279.300	-€ 23.000	€ 90.700	€ 152.400

6. Risico's

Wij hebben op dit moment (na verwerking artikel 12 bijdrage 2016) een negatieve algemene reserve van ongeveer € 4 miljoen. Deze moet in het kader van de artikel 12 afspraken in 10 jaar worden weggewerkt. Hiervoor zit binnen de begroting van Ten Boer een structurele ruimte van € 400.000. Financiële tegenvallers moeten in principe binnen de begroting kunnen worden opgevangen. We hebben daarom alle risico's nogmaals bekeken en geactualiseerd. De lijst met risico's in de begroting 2017 telt op (na correctie) tot een bedrag van € 346.000.

In de begroting 2017 is een structureel bedrag van € 44.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Mogelijke tegenvallers kunnen uit deze post worden gedekt. Daarnaast is er een reserve sociaal domein gevormd (€83.000). Tot slot is er ruimte in het geactualiseerde meerjarenbeeld (zie hier boven) om tegenvallers op te kunnen vangen.

Mocht dit onverhoopt toch niet voldoende zijn dan is door de artikel 12 inspecteur het voorstel gedaan om de volgende gedragslijn te volgen: de financiële tegenvaller wordt ten laste gebracht van de negatieve algemene reserve onder de voorwaarde dat de dekking in het volgende jaar wordt

gerealiseerd.

7. Aanvullende dekkingsmogelijkheden

Daarnaast zien we nog een aantal (mogelijke) aanvullende dekkingsmogelijkheden om risico's af te dekken. Bijvoorbeeld de verkoop van de aandelen Enexis (waarde € 1,1 miljoen). Ook in structurele zin zijn er extra dekkingsmogelijkheden bijvoorbeeld de inzet extra opbrengst OZB NAM en lagere kapitaallasten nieuwe school door inzet leefbaarheidsmiddelen. Op basis van het voorzichtigheidsprincipe hebben we financieel gezien nog geen rekening gehouden met deze aanvullende dekkingsmogelijkheden. Dit vereist nadere uitwerking. In bijlage 4 bij dit raadsvoorstel zijn de aanvullende dekkingsmogelijkheden nader toegelicht.

8. Invulling buffer sociaal domein

Met ingang van 2015 hebben gemeenten er nieuwe taken bijgekregen met betrekking tot o.a. jeugd en de WMO-begeleiding. Op 29 oktober 2014 is door uw raad de nota "Samen werkt beter" vastgesteld. In deze nota zijn keuzes gemaakt t.a.v. de uitvoering van bestaande en nieuwe taken binnen het sociaal domein. Op basis van de eerste ervaringscijfers 2015 is in de primitieve begroting 2016 een buffer sociaal domein ontstaan van € 112.500. Bij de opstelling van de begroting 2017 zijn de diverse budgetten nog eens (in nauw overleg met de inspecteur artikel 12) kritisch beoordeeld. Dit heeft er toe geleid dat de ruimte binnen het sociaal domein structureel is gegroeid naar € 213.000.

Bij de start van de nieuwe taken per 1-1-2015 hebben wij er voor gekozen om de personele bezetting van De Deel niet direct structureel in te vullen. Er is tijdelijk extra bezetting (ook uitbreiding van uren zittend personeel) ingehuurd de afgelopen 2 jaar. De kosten hiervan zijn gedekt uit de buffer en budget dat staat opgenomen in nota "Samen werkt beter".

Na twee jaar ervaring hebben wij voldoende informatie om met ingang van 2017 een structurele keuze te maken voor de personele bezetting van De Deel. Zo hebben we voor de komende jaren de formatie van De Deel op orde. Voor de invulling hebben wij een bedrag van € 193.000 ingezet uit de buffer sociaal domein. Het restant bedrag van € 20.000 valt vrij en is in de lijst van ambities opgenomen als dekkingsmiddel. Wij stellen u voor om met deze inzet van de buffer sociaal domein in te stemmen. Voor de dekking van risico's sociaal domein is een reserve beschikbaar met een omvang van € 83.000 per 1-1-2017.

Ten Boer, 16 maart 2017

Burgemeester en wethouders
van de gemeente Ten Boer,

N.A. van de Nadort, burgemeester

J.C. de Groot, secretaris

Bijlagen:

1. Bijgevoegd:

- Conceptbesluit
- Bijlage 1 Knelpunten
- Bijlage 2 Ambities
- Bijlage 3 Risico's
- Bijlage 4 Aanvullende dekkingsmogelijkheden

2. Ter inzage:

Collegebesluit 22-11-2016 Formatie De Deel na 1 januari 2017

Nr. 10 De raad van de gemeente Ten Boer;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 maart 2017,

gelet op de desbetreffende wettelijke bepalingen;

b e s l u i t :

1. De knelpunten en ambities vast te stellen;
2. Het geactualiseerde financiële beeld vast te stellen;
3. De begroting 2017 overeenkomstig te wijzigen;
4. De financiële consequenties voor 2018 en verder mee te nemen in de kadernota 2018;
5. In te stemmen met de inzet buffer sociaal domein.

Aldus besloten in de openbare
vergadering van de raad van de
gemeente Ten Boer,
gehouden op 29 maart 2017.

De raad voornoemd,

N.A. van de Nadort, voorzitter

R.S. Bosma, griffier

Bijlage 1 Knelpunten

Samenvatting maatregelen en financiële vertaling

Plus = voordeel (bezuiniging) en Min nadeel (extra lasten).

	Knelpunten		2017	2018	2019	2020	2021	I/S
1	Boekwaarde gebouw sportlaan	Meerjarenbeeld	-€ 117.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	I
2	Bibliotheek, bezuiniging	Meerjarenbeeld	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000	S
3	Boerderij Woldwijk	Meerjarenbeeld	-€ 23.000	-€ 23.000	-€ 23.000	-€ 23.000	-€ 23.000	S
B	Totaal knelpunten		-€ 160.000	-€ 43.000	-€ 43.000	-€ 43.000	-€ 43.000	
	<i>Structureel</i>		-€ 43.000	-€ 43.000	-€ 43.000	-€ 43.000	-€ 43.000	S
	<i>Incidenteel</i>		-€ 117.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	I

Omschrijving maatregelen

1. Boekwaarde gebouw Sportlaan

Het gebouw heeft per 31-12-2016 een boekwaarde van € 227.700. De mogelijkheden worden nu bekeken om het gebouw onder te brengen in een stichting. In de meerjarenraming wordt rekening gehouden met verkoop per 31-12-2017. In 2018 vallen dan de afschrijvingslasten ad € 10.300 vrij. Bij een verkoop per 31-12-2017 voor een bedrag van € 100.000 (taxatiewaarde) moet er een bedrag van € 127.700 afgeboekt worden minus de afschrijving 2017 ad € 10.300 is € 117.400. Dit bedrag is op dit moment opgenomen als risico in de begroting, maar zal optreden bij verkoop. Door in het meerjarenbeeld rekening te houden met het boekwaardeverlies vervalt het risico.

2. Bibliotheek, bezuiniging

In de begroting 2017 is de structurele bezuiniging van € 40.000 verwerkt. Daarvan is een bedrag van €7.000 gerealiseerd. We verwachten dat op termijn circa €20.000 gerealiseerd kan worden door verhuur van een deel van het pand aan een derde partij. Op termijn zou ook een deel van de gemeentelijke dienstverlening kunnen worden ondergebracht in de bibliotheek. Dit kan gepaard gaan met extra kosten om het pand geschikt te maken voor verhuur. Uitgangspunt is dat deze kosten gedragen worden door de huurder (bv. verrekenen in de huurprijs). Voorgesteld wordt de bezuiniging structureel te verlagen met €20.000. Voor 2017 en 2018 kan het resterende bedrag worden gedekt uit het herindelingsbudget (€13.000).

3. Boerderij Woldwijk

Bij de verwerving van de gronden Woldwijk in 2006/2007 zijn ook de boerderij en bijbehorende woning gekocht. Oorspronkelijk uitgangspunt was dat de boerderij en de woning zouden worden verkocht. Dit is inmiddels niet meer het geval. Omdat de boerderij en de woning onderdeel was/is van de gronden Woldwijk is in de begroting geen rekening gehouden met afschrijving op en onderhoud van de gebouwen. Dit nemen we nu alsnog mee.

Bijlage 2 Ambities

Samenvatting maatregelen en financiële vertaling

Plus = voordeel (bezuiniging) en Min nadeel (extra lasten).

Wensen & ambities	Dekking	2017	2018	2019	2020	2021	I/S
Programma 1 Openbaar bestuur							
1 Ondersteuning en back-up van het secretariaat	Herindelingsbudget	-€ 10.000	-€ 10.000	€ 0	€ 0	€ 0	I
2 Aanschaf tablets	Meerjarenbeeld	-€ 3.500	-€ 3.500	-€ 3.500	-€ 3.500	-€ 3.500	S
Programma 3 Wegen, groen en verkeer							
3 Verkeersveiligheid wegen (oversteek Stadsweg)	DVO / Reserve Ten Boer	-€ 8.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	I
3 Verkeersveiligheid wegen	Grex Dijkshorn	pm	pm	pm	pm	pm	
4 Begraafpark Ten Boer	DVO / Reserve Ten Boer	-€ 15.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	I
4 Begraafpark Ten Boer	Meerjarenbeeld	€ 0	-€ 2.000	-€ 2.000	-€ 2.000	-€ 2.000	S
Programma 4 Onderwijs							
5 Uitvoering scholenprogramma	Meerjarenbeeld	-€ 74.000	-€ 74.000	-€ 74.000	-€ 74.000	-€ 74.000	S
Programma 5 Sport, recreatie & toerisme, kunst & cultuur							
6 Combinatiefunctie sport en onderwijs	DVO / Reserve Ten Boer	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	€ 0	I
7 Recreatie en toerisme	DVO / Reserve Ten Boer	-€ 5.000	-€ 5.000	€ 0	€ 0	€ 0	I
8 Self service apparaten bibliotheek	Meerjarenbeeld	-€ 1.300	-€ 1.300	-€ 1.300	-€ 1.300	-€ 1.300	S
9 Subsidie rijdende popschool	Meerjarenbeeld	-€ 6.000	-€ 6.000	-€ 6.000	-€ 6.000	-€ 6.000	S
10 Kinderdichter	DVO / Reserve Ten Boer	-€ 500	-€ 2.000	€ 0	€ 0	€ 0	I
11 Cultuurfunctionaris	DVO / Reserve Ten Boer	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	€ 0	I
12 Bestemming reserve speeltuinbeleid	Overig	-€ 16.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	I
Programma 6 Welzijn, AWBZ-Wmo zorg en ouderen							
13 Participatiebudget	Meerjarenbeeld	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	S
14 Armoedebeleid	Rijksmiddelen	-€ 35.000	-€ 35.000	-€ 35.000	-€ 35.000	-€ 35.000	S
15 Schuldhulpverlening	Meerjarenbeeld	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	S
16 Afspraakbanen	Meerjarenbeeld	-€ 17.500	-€ 17.500	-€ 17.500	-€ 17.500	-€ 17.500	S
17 Indexering dorpshuizen	Meerjarenbeeld	-€ 1.300	-€ 2.600	-€ 3.900	-€ 5.200	-€ 6.500	S
Programma 7 Jeugd en gezin; jeugdzorg							
18 WMO begeleiding Zin en PGB	Meerjarenbeeld	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	S
19 Budgetten Mantelzorg	Meerjarenbeeld	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	S
20 Personele bezetting De Deel	Meerjarenbeeld	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	S
Programma 8 Milieu en duurzaamheid							
21 Uitvoering duurzaamheidsvisie	DVO / Reserve Ten Boer	-€ 10.000	-€ 10.000	€ 0	€ 0	€ 0	I
22 Uitvoering woonvisie	DVO / Reserve Ten Boer	-€ 10.000	-€ 10.000	€ 0	€ 0	€ 0	I
23 Omgevingsalert voor omgevingsvergunningen	Meerjarenbeeld	-€ 2.800	-€ 2.800	-€ 2.800	-€ 2.800	-€ 2.800	S
Overige onderwerpen							
24 Leefbaarheidsvisie	Meerjarenbeeld	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000	S
25 Deelname Let's Gro 2017 en 2018	Herindelingsbudget	-€ 5.000	-€ 5.000	€ 0	€ 0	€ 0	I
26 Koopmansplein	DVO / Reserve Ten Boer	-€ 75.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	I
Totaal wensen en ambities		-€ 283.900	-€ 174.700	-€ 134.000	-€ 135.300	-€ 116.600	
Dekking Incidenteel		-€ 174.500	-€ 62.000	-€ 20.000	-€ 20.000	€ 0	
	Herindelingsbudget	-€ 15.000	-€ 15.000	€ 0	€ 0	€ 0	
	Reserve Ten Boer / DVO	-€ 143.500	-€ 47.000	-€ 20.000	-€ 20.000	€ 0	
	Overig	-€ 16.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
Dekking structureel		-€ 109.400	-€ 112.700	-€ 114.000	-€ 115.300	-€ 116.600	
	Meerjarenbeeld	-€ 74.400	-€ 77.700	-€ 79.000	-€ 80.300	-€ 81.600	
	Rijksmiddelen	-€ 35.000	-€ 35.000	-€ 35.000	-€ 35.000	-€ 35.000	

Omschrijving maatregelen per programma

Programma 1 Openbaar bestuur

1. *Ondersteuning en back-up voor het secretariaat*

De werkdruk op het secretariaat is erg groot geworden ondanks de formatie uitbreiding die al heeft plaatsgevonden. Wens is om iemand achter de hand te hebben die kleinere klusjes kan overnemen (totaal 0,2 fte: €10.000). Voorgesteld wordt de kosten ten laste van het herindelingsbudget te brengen.

2. *Tablets voor de dorpscoaches, leden college en RT*

De dorpscoaches zijn regelmatig op huisbezoek. Het is wenselijk dat zij de beschikking over een tablet krijgen. Een afweging moet gemaakt worden of het tablets moeten zijn met 4G. Zeker als ze op huisbezoek gaan is alleen wifi wellicht te beperkt. Hier speelt het veiligheidsaspect. Daarnaast kan overwogen worden om ook voor de leden van het college en het RT tablets aan te schaffen zodat informatie steeds beschikbaar is. De structurele kosten voor een tablet bedraagt jaarlijks €170 euro (medewerkers hebben reeds een account). Totaal: circa €3.500 per jaar. De raad heeft aangegeven ook graag gebruik te willen maken van een tablet. Door de raad is aangegeven dat een deel van de kosten gedekt zou kunnen worden uit het fractiebudget.

Programma 3 Wegen, groen en verkeer

3. *Verkeersveiligheid wegen*

Fietsmaatregelen Stadsweg

Het is de wens van omwonenden en een gedeelte van de raad om de veiligheid voor fietsers op de Stadsweg te verbeteren. Er zijn verschillende mogelijkheden om dat te bereiken. Meest ingrijpende maatregel is de aanleg van een fietspad langs de Stadsweg. De mogelijkheden worden nader uitgewerkt.

De oversteek Gaykingastraat-Stadsweg wordt veel gebruikt door schoolkinderen met of zonder begeleidende ouders. Het is een druk punt in Ten Boer. Er zijn al maatregelen getroffen, zoals een gekleurd en verhoogd kruisingsvlak, en hekken bij de oversteek voor voetgangers. Een middengeleider, zoals ter hoogte van het Koopmansplein, kan helpen om de snelheid van het verkeer er nog meer uit te halen. Het college stelt voor om deze verkeersmaatregel door te voeren. De kosten worden geraamd op € 8.000.

Voetpad/bewegwijzering bushalte Rijksweg

De bushalte aan de Rijksweg is vanuit Innersdijk o.a. niet bewegwijzerd en lastig te vinden als je ter plaatse niet bekend bent. Langs de Verlaatweg loopt maar voor een klein gedeelte een trottoir, daarna moet de voetganger door Dijkshorn zijn/haar weg vinden naar de bushalte. Het voorstel is om met bewegwijzerde stoeptegels bijvoorbeeld de wandelroute van Innersdijk naar de bushalte Dijkshorn aan de Rijksweg aan te geven. Deze route loopt globaal van de Verlaatweg via de Jan Wiegerstraat of de Johan Dijkstraweg, naar de Riekele Prinsstraat en tenslotte de Rijksweg. Raming: € 7500 incidenteel.

De fietsmaatregelen Stadsweg en de bewegwijzering bushalte Rijksweg zijn gerelateerd aan de grondexploitatie Dijkshorn. Vooralsnog wordt het uitgangspunt gehanteerd dat deze kosten ten laste van de Grex kunnen worden gebracht.

4. *Begraafpark Ten Boer*

Upgraden van de begraafplaats. Er wordt weinig gebruik gemaakt van de begraafplaats en het beeld van inwoners is negatief. Het ecologisch beheer sluit onvoldoende aan bij de beleving van gebruikers. Dit blijkt uit gesprekken met bezoekers en beheerders van de begraafplaats. Initiatief voor een natuurbegraafplaats stuitte op problemen in de uitvoering. Raming € 15.000 eenmalig, € 2.000 structureel tbv onderhoud.

Programma 4 Onderwijs

5. Uitvoering scholenprogramma

De nieuwbouw van een twee onder één dak school met kindcentrum in Ten Boer is op € 2 miljoen na gedekt. Als de gemeente geen extra middelen (€ 2 miljoen) meer verwerft dan is het nodig om een kapitaallast van € 74.000 op te nemen in de begroting. In 2017 zal de bouw nog niet starten. Het bedrag in 2017 kan worden ingezet om de voorbereidingskosten te dekken. Acties m.b.t. het verwerven van extra middelen lopen nog.

Programma 5 Sport, recreatie & toerisme, kunst & cultuur

6. Combinatiefunctie sport en onderwijs

Voor 2017 en latere jaren zijn er zoals ook de afgelopen jaren middelen van het rijk beschikbaar voor het invullen van de functie combinatiefunctionaris. Voorwaarde is dat er voldoende co-financiering beschikbaar is. In de afgelopen jaren is dit een lastig punt gebleken. Wanneer volledig invulling wordt gegeven aan de 1,7 FTE is extra co-financiering noodzakelijk. Momenteel wordt een plan voorbereid. Geraamd wordt een extra jaarbedrag voor de komende vier jaren ter hoogte van max. € 10.000. Er wordt nog wel gekeken in hoeverre andere financiers gevonden kunnen worden.

7. Recreatie en toerisme

Dit betreft het zogenaamde "vermarkten" van onze gemeente. We stellen beleid/kaders op en bieden dat aan de raad ter vaststelling aan. Om dat beleid met ingang van 2017 te kunnen uitvoeren hebben we een relatief klein uitvoeringsbudget nodig van € 5.000 per jaar.

8. Bibliotheek, self service apparaten

Met twee selfserviceapparaten kunnen de openingsuren van de bibliotheek verder verruimd worden. Er kan dan met één vrijwilliger gewerkt worden. Er is één selfserviceapparaat beschikbaar. Twee apparaten kan voorkomen dat er uitval optreedt. Bij een structurele bijdrage van €1.300 euro per jaar kan een tweede apparaat worden aangeschaft.

9. Structurele subsidie Rijdende Popschool

De Rijdende Popschool verzorgt nu al in drie dorpen (Ten Post, Garmerwolde en Sint Annen) in de gemeente Ten Boer "popscholen" (het begeleiden van één of meer bandjes van kinderen, jongeren of volwassenen). Binnenkort begint de popschool in Ten Boer. Wij hebben hieraan tot nu toe geen (structurele) bijdrage geleverd. In andere gemeenten betaalt de gemeentelijke overheid €1.500 per popschool (= per dorp). Voor 2017 e.v. betekent dat voor ons dus € 6.000.

10. Kinderdichter

Twee jaar geleden is het kiezen van de kinderdichter en het traject daar naar toe (workshops poëzie op alle scholen in Ten Boer) onderdeel geweest van het cultuurprogramma op de scholen. De rest van het programma wordt betaald door de scholen, maar voor de kinderdichter vraagt het Poëziepaleis een bijdrage van de gemeente. Voor 2017 is nog een bijdrage van de gemeente nodig van € 500. Om de rest van de kosten te dekken wordt gebruik gemaakt van een incidentele subsidie van de provincie. Voor 2018 wordt een bijdrage van € 2.000 gevraagd. In het kader van de herindeling zullen dan ook extra activiteiten gedaan worden.

11. Cultuurfunctionaris

Binnen de middelen voor de combinatiefunctionaris sport en onderwijs is het niet mogelijk om uren vrij te maken voor een cultuurcombinatiefunctionaris. Hier wordt voorgesteld om 4 uur per week een functionaris in te zetten. Deze functionaris zal worden gekoppeld aan de combinatiefunctie sport en bewegen, zodat richting scholen er één duidelijk aanspreekpunt komt op het gebied van sport en cultuur. Geraamd wordt een extra jaarbedrag voor de komende vier jaren ter hoogte van max. €10.000.

12. Bestemming reserve speeltuinbeleid

Bij de afronding van het speelruimtebeleid bleek er een restant van € 16.000. De raad heeft bij de saneringsbegroting besloten om geen extra middelen vrij te maken voor vernieuwing, tenzij er middelen overblijven op het reguliere onderhoud. Hier wordt voorgesteld om de reserve incidenteel met € 16.000 te verhogen. Dit kan worden gedekt uit de restant middelen speelruimtebeleid.

Programma 6 Welzijn, AWBZ-Wmo zorg en ouderen

13. Participatiebudget

Binnen het participatiebudget is er voldoende ruimte voor het inschakelen van externen voor reïntegratietrajecten. Wij achten het verantwoord het participatiebudget structureel met € 10.000 te verlagen van € 60.000 naar € 50.000 met ingang van 2017.

14. Armoedebeleid

Op dit moment is er een notitie armoedebeleid in voorbereiding. Het rijk heeft besloten om 100 miljoen extra uit te trekken voor het bestrijden van armoede. Inmiddels is duidelijk dat er voor de gemeente Ten Boer een structureel bedrag van € 35.000 extra beschikbaar komt voor het armoedebeleid. De nadruk zal dienen te liggen op het bestrijden van armoede onder kinderen. In de gemeente begroting is een structureel budget opgenomen van € 5.200. Voorgesteld wordt dit bedrag op te hogen met de aanvullende bijdrage van het rijk. De notitie armoedebeleid zal ingaan op de exacte inzet van de middelen. In ieder geval is de inzet om budgetten voor leergeld, jeugdsportfonds, jeugdcultuurfonds en stichting urgente noden beschikbaar te stellen. Ook willen we met dit budget een bijdrage verstrekken aan de Voedselbank, de weggeefwinkel

In de notitie armoedebeleid zal ook de laaggeletterdheid aan de orde komen. Momenteel is nog geen beleid vastgesteld ten aanzien van het terugdringen van laaggeletterdheid. Op dit moment is nog geen inschatting te maken van het benodigde budget. Kosten worden gedekt uit de rijksmiddelen (opgenomen in de decembercirculaire). Besluitvorming vindt plaats bij behandeling van de nieuwe nota armoedebeleid (maart)

15. Schuldhulpverlening

Het budget voor schuldhulpverlening is nu € 30.000. Dit bedrag wordt ingezet voor de GKB (€ 27.000) en Humanitas Thuisadministratie (€ 3.000) Het budget voor de GKB wordt vooral ingezet voor curatie. Voor preventie is jaarlijks € 2.000 beschikbaar. Voorgesteld wordt om voor schuldhulpverlening € 5.000 extra uit te trekken en vooral in te zetten voor preventie activiteiten zoals klassekas, schuldpresentie onder jongeren in het voortgezet onderwijs.

16. Afspraakbaan / banen

T.b.v. het opruimen van zwerfafval zou een zgn. "afpraakbaan" kunnen worden ingevuld. Maar ook voor andere werkzaamheden kan wellicht een afspraakbaan worden ingezet. De gemeente heeft nu nog geen afspraakbaan. Het beleid van de gemeente Ten Boer is wel een afspraakbaan te creëren. De kosten voor begeleiding (ca. € 4.000) kunnen worden gedekt uit het reguliere participatiebudget. De loonkosten, afhankelijk van de verdien capaciteit, drukken op de werkgever. In het geval de verdien capaciteit van een medewerker (1 fte) op 30% wordt gesteld zijn de loonkosten voor de gemeente ca. € 17.500. Het restant komt ook ten laste van gemeentelijke middelen. Dit restant komt in dat geval uit het reguliere uitkeringsbudget.

17. Indexering regeling dorpshuizen

De gemeente heeft een regeling voor een bijdrage in het groot onderhoud van de dorpshuizen. Eens in de 10 jaren kunnen dorpshuizen een beroep doen op een budget van € 25.000. Dit bedrag is vanaf de start van het dorpshuizenbeleid hetzelfde. Er heeft geen indexering over de afgelopen jaren plaatsgevonden. Omdat de kosten voor onderhoud stijgen is het alleszins redelijk om ook de gemeentelijke bijdragen te indexeren. Voorgesteld wordt vanaf 1-1-2017 indexatie toe te passen.

Programma 7 Jeugd en gezin; jeugdzorg

18. WMO begeleiding ZIN en PGB

Het WMO budget voor begeleiding wordt naar beneden bijgesteld (blijkt ook uit de feitelijke ontwikkeling over 2016). Uitgegaan wordt van effectuering van de indicaties voor 80% in plaats van de nu in de begroting opgenomen 90% effectuering.

19. Mantelzorg en Voorliggend veld

In de begroting is een budget opgenomen van € 42.700 voor seniorenvoorlichting, mantelzorg, licht pedagogische hulpverlening en stimulering vrijwilligerswerk. Ook de kosten voor huur van de weggeefwinkel en de voortzetting van het project ik ben een topper worden uit deze post betaald. Vanuit de Deel is een voorstel gekomen voor de inzet van € 32.000. Het betreft een lijst met activiteiten op het gebied van opvoedingsondersteuning (triple P, week van de opvoeding), mantelzorgactiviteiten, de organisatie van een vrijwilligersmarkt, dagbestedingactiviteiten, vergroting weerbaarheid jongeren en ouderen en Grip en Glans trajecten. Er kan een besparing worden gerealiseerd van afgerond €11.000.

20. Personele bezetting De Deel / buffer sociaal domein

De omvang van de buffer sociaal domein bedraagt € 213.000 structureel. Het college heeft besloten de formatie van De Deel vast te stellen op 5,7 fte. Structurele jaarlast personele inzet de Deel bedraagt daarmee € 193.000. Hierdoor valt van de buffer een bedrag van € 20.000 vrij.

Programma 8 Milieu en duurzaamheid

21. Uitvoering duurzaamheidsvisie

Het uitvoeren van onze duurzaamheidsvisie, zoals Ten Boer energieneutraal 2035, is één van onze grote opgaven. Er is een uitvoeringsbudget nodig voor eventueel extern onderzoek, advisering, excursies, bijeenkomsten etc. van € 10.000 per jaar voor de duur van 2 jaar. Mogelijke maatregelen:

- Stimuleren energiebesparing
- Publiciteit
- Personele ondersteuning
- Onderzoeken gasloos bouwen
- Warmtelekken inventariseren
- Aanvullende duurzaamheidslening bij versterkingspakket?

22. Uitvoering woonvisie

In onze woonvisie staat een groot aantal acties, zoals het faciliteren van dorpen bij planvorming, bevorderen collectief particulier opdrachtgeverschap, welstandsvrij bouwen en zelfbouwen en dergelijke. Voor het uitvoeren van onze woonvisie hebben we een uitvoeringsbudget nodig van € 10.000 per jaar voor de komende 2 jaar.

23. Omgevingsalert voor omgevingsvergunningen e.d.

Inwoners zijn tegenwoordig alert op aanvragen voor vergunningen, bestemmingsplannen en dergelijke. Deze kunnen worden bekeken op de gemeentelijke website of op de gemeentepagina in de krant. In het ideale geval wordt men daarover ingelicht door de aanvrager/buurman zelf. Echter: de aanvrager is soms niet de eigen buurman, of een bedrijf of een overheidsorganisatie. Via de app Omgevingsalert (op de telefoon) krijgt men bericht als er in de eigen omgeving een vergunning wordt aangevraagd of verleend of als er een bestemmingsplan aangepast wordt bijvoorbeeld. De gemeente Groningen past de omgevingsalert momenteel toe in een deel van de stad, met de bedoeling dit over de hele stad "uit te rollen."

Kosten van de app omgevingsalert bedragen € 2.500 per jaar. Het verwerken van alle aanvragen en meldingen in de app (het up to date houden) gebeurt door uitgeverij SDU en kost € 300 per jaar. In totaal jaarlijks; € 2.800,-

Overige niet in te delen onderwerpen

24. Leefbaarheidsvisie

In de raadscommissie op 14 december is de leefbaarheidsvisie van de gemeente Ten Boer besproken. De planning is dat de visie wordt vastgesteld op 15 februari. Centraal uitgangspunt is dat de dorpen in grote mate aan zet zijn voor de uitvoering van de dorpsvisies en de leefbaarheidsvisie. Verder zijn er in de leefbaarheidsvisie een aantal zaken opgenomen die voor een deel tot het reguliere beleid behoren. Deze zaken worden zonnodig in de lijn opgepakt.

Wel hebben de dorpen aangegeven ondersteuning te willen en soms is er een budget nodig voor het in gang zetten van ontwikkelingen. De ondersteuning kan voor een deel geleverd worden door onze dorpencoördinator en de projectmedewerker burgerkracht en participatie. Geadviseerd wordt jaarlijks een budget vrij te maken voor het financieel ondersteunen van initiatieven en het aanjagen van initiatieven. Voorstel is om structureel € 20.000 hiervoor op te nemen.

26. Deelname Let's Gro 2017 en 2018

Festival in Groningen. 2016 voor het eerst deelname promotie van Ten Boer. Kosten € 5.000,00 per jaar. Voorgesteld wordt de kosten ten laste van het herindelingsbudget te brengen.

27. Koopmansplein

De Toekomstvisie Koopmansplein is in januari 2017 afgerond. Om een toekomstbestendig Koopmansplein te behouden is het nodig te investeren in de uitstraling en in de samenwerking. Dekking van de investeringen in de uitstraling van het plein wordt gevraagd uit spoor 1 van het leefbaarheidsprogramma Kansrijk Groningen; deze aanvraag maakt voldoende kans van slagen. De samenwerking is te bevorderen door het inzetten van een projectleider Koopmansplein. Mogelijk is (een deel van) de kosten van de projectleider te dekken uit een ander deel van het leefbaarheidsprogramma. De inzet van de projectleider ramen we op 2 dagen per week gedurende 1 jaar voor een bedrag van € 75.000. Vooralsnog nemen we dit bedrag op als eenmalige kosten 2017.

Bijlage 3 risico's

In de begroting 2017 en in het artikel 12 rapport van het ministerie zijn risico's benoemd. We hebben deze risico's geactualiseerd en ook overige risico's geïnventariseerd.

Risico's begroting

In totaal is een bedrag van €460.000 nodig aan weerstandsvermogen om alle risico's af te dekken. Door het "nemen" van het risico van het gebouw Sportlaan 2 Ten Boer daalt dit bedrag naar € 346.000.

	Omschrijving risico	Kans	Financieel gevolg	Reeel gevolg	Actualisatie
1	Gemeenschappelijke regelingen	90%	<50.000	€ 45.000	€ 45.000
2	Bodemsanering	5%	>100.000 <500.000	€ 25.000	€ 25.000
3	Grondexploitatie	30%	€ 155.000	€ 46.000	€ 46.000
4	Gronden	0%	€ 0	€ 0	€ 0
5	Open-einde regelingen	30%	<50.000	€ 15.000	€ 15.000
6	Onderhoud gemeentelijk bezit	30%	<50.000	€ 15.000	€ 15.000
7	Het sociaal domein	90%	>0 <100.000	€ 90.000	€ 90.000
8	Garanties leningen woningbouw	5%	<200.000	€ 10.000	€ 10.000
9	Lopende procedures	50%	<100.000	€ 50.000	€ 50.000
10	Gebouw sportlaan 2	90%	<127.000	€ 114.000	€ 0
11	Boerderij en woning Ten Boer		pm	pm	pm
12	De lessenaar Ten Boer		pm	pm	€ 0
13	Eenmalige kosten saneringsbegroting		pm	pm	pm
14	Verstrekke garanties	5%	<1.000.000	€ 50.000	€ 50.000
	Totaal			€ 460.000	€ 346.000

Toelichting risico's

Onderstaande risico's zijn overgenomen uit de begroting 2017. De risico's sociaal domein en gebouw Sportlaan zijn geactualiseerd.

1. Gemeenschappelijke regelingen

Onze gemeente participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Het financiële risico voor de gemeente is dat er niet volledig inzicht is in de financiële positie van de verbonden partij en dat de gemeente geconfronteerd kan worden met hogere bijdragen dan begroot.

2. Bodemsanering

De gemeente werkt mee aan dit provinciale project om inzicht te krijgen in mogelijke ernstig verontreinigde locaties en spoedlocaties (ernstig verontreinigde locaties waarvan de sanering spoedeisend is). De veroorzaker of eigenaar is verantwoordelijk voor verder onderzoek en eventuele sanering. Er kunnen vervolgcosten uit dit project voortvloeien indien de gemeente eigenaar is van een ernstig verontreinigde locatie dan wel dat de provincie een bijdrage vraagt voor het gezamenlijk oplossen van een milieu hygiënisch dan wel dynamisch knelpunt. De kans dat dit zich zal voordoen achten wij klein.

3. Grondexploitatie

Vanaf 2013 is alleen het plan Dijkshorn nog in exploitatie. Voor het tekort heeft de raad een voorziening ingesteld. In de raadsvergadering van 13 juli 2016 heeft de raad de grondexploitatie Dijkshorn opnieuw besproken en vastgesteld. Het plan is nu gebaseerd op een uitgiftetermijn van 10 jaar. Verwachting is dat 25 kavels niet meer zullen worden uitgegeven. Deze zijn afgewaardeerd naar € 5,00 per m2. Ook de uitgiftebedragen per m2 zijn aangepast (sluiten beter aan op de prijzen uit de regio). Het tekort op Dijkshorn is opgelopen. De voorziening is aangepast. Door deze besluiten is het risico op Dijkshorn fors teruggelopen. Het Centrumplan is in 2012 afgesloten. De resterende bouwterreinen moeten de komende jaren nog worden uitgegeven. Een eventueel risico is het niet volledig ontvangen van subsidies en dat terreinen niet worden uitgegeven. Het risico bedraagt de huidige boekwaarde van het plan, groot € 155.000.

4. Gronden (nog niet in exploitatie)

In de jaarrekening 2012 zijn de gronden Woldwijk afgewaardeerd naar landbouwwaarde. Gerekend is met een bedrag van € 3,50 per m². De totale waarde bedraagt € 1.307.000,00. De waardering van € 3,50 per m² is gebaseerd op een door een derde partij uitgebrachte taxatierapport. Risico is een verdere daling van waarde landbouwgronden. Op dit moment is dat niet aan de orde.

5. Openeinde regelingen

Binnen onze begroting kennen we een aantal openeinde regelingen. Kenmerk van zo'n regeling is dat het moeilijk voorspelbaar is of de werkelijke uitgaven in de pas blijven lopen bij de raming doordat de mate van gebruik vooraf niet duidelijk is. Regelingen waarbij wij risico lopen zijn: WMO huishoudelijke hulp en woon- en leefvoorzieningen, WWB-inkomensdeel en het leerlingenvervoer. We zien een stabilisatie bij het aantal aanvragen WWB-inkomensdeel. Het risico tot nu toe is maximaal 7,5% van de rijksvergoeding die wij krijgen. Daar overheen kan de gemeente een beroep doen op een aanvullende uitkering (vangnetregeling). Daarnaast is voor de uitvoering WWB-inkomensdeel een reserve gevormd waardoor een overschrijding kan worden opgevangen. De omvang van de reserve per 1-1-2017 wordt geraamd op € 32.500,00. We zien dat het beroep op de regelingen WMO-voorzieningen stabiliseert. Budgetten lijken voldoende in de begroting te zijn opgenomen. Het budget voor leerlingenvervoer hebben wij in de begroting 2017 ongewijzigd gelaten. Het is lastig in te schatten hoeveel kinderen gebruik gaan maken van deze voorziening m.i.v. het schooljaar 2017/2018. Voor het lopend schooljaar is verwachting dat het beschikbare budget voldoende is.

6. Onderhoud gemeentelijke bezittingen

In de begroting 2017 zijn de onderhoudsbudgetten opgenomen conform de notitie beheerplannen die is opgesteld in het kader van het artikel 12 traject. Het risico voor te lage onderhoudsbudgetten in de begroting is daardoor geminimaliseerd.

7. Het sociaal domein

Met ingang van 2015 heeft het rijk taken overgedragen aan de gemeente. Het betreft hier taken WMO/ AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet. Door de raad is de nota "Samen werkt beter" vastgesteld. Hierin staat de verdeling van de budgetten die nodig zijn. Op basis van de uitkomsten jaarrekening 2015 en de feitelijke ontwikkelingen 2016 hebben wij i.o.m. de inspecteur artikel 12 de budgetten bijgesteld. Hierdoor ontstaat er een buffer in de begroting 2017 van € 212.600,00. Invulling van deze ruimte moet nog plaatsvinden waarbij voor vooral de personele bezetting van De Deel een groot deel van de ruimte nodig zal zijn. Daarnaast hebben we de buffer nodig voor opbouwen van een de reserve "Zorguitgaven WMO 18+ en Jeugd". De gevormde reserve 2015 wordt in 2016 i.o.m. de inspecteur artikel 12 toegevoegd aan de algemene reserve. Tenslotte kan de buffer worden ingezet voor ontwikkeling en innovatie m.b.t. de nieuwe taken. Of het bedrag van € 212.600,00 voldoende is om alle risico's af te dekken is nu nog niet helemaal duidelijk. Daarover zijn we in gesprek met de inspecteur artikel 12.

Actueel: De uitkomsten van het gesprek met de inspecteur artikel 12 zijn verwerkt in de wensenlijst (hiervoor). Daarmee is de volledige buffer ingezet. De omvang van de reserve sociaal domein is in overleg met de inspecteur artikel 12 vastgesteld op € 83.000,00. Daarmee is een deel van het risico afgedekt.

8. Garanties leningen

In de nota weerstandsvermogen is het onderdeel "Garanties leningen" niet opgenomen. De gemeente loopt een risico dat er een aanspraak wordt gedaan op de verstrekte garanties. Wij achten de kans bij ongewijzigd beleid klein dat dit zich gaat voordoen. Een groot deel van de verstrekte garanties valt onder de borgstelling van de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

9. Lopende procedures

Door het bestuur van de Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs (VPCBO) is beroep bij het College van Gedeputeerde Staten van Groningen ingesteld tegen het besluit tot vaststelling van de vijfjaarlijkse afrekening openbaar onderwijs 2001 – 2005. Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 7 oktober 2014 uitspraak gedaan in deze zaak. Het overschrijdingsbedrag is vastgesteld op € 7.334. Dit is lager dan het bestreden besluit van ons college. Tegen deze uitspraak van het college van Gedeputeerde Staten heeft het schoolbestuur beroep ingesteld bij de rechtbank. De rechtbank heeft op 13 mei 2015 uitspraak gedaan. Geconcludeerd is o.a. dat het vastgestelde

overschrijdingsbedrag door het college van Gedeputeerde Staten juist is. Tegen deze uitspraak van de rechtbank heeft het schoolbestuur hoger beroep ingesteld bij de Raad van State. De Raad van State heeft op 13 januari 2016 uitspraak gedaan. De Vereniging is op een aantal punten in het gelijk gesteld. Het college van Gedeputeerde Staten is verzocht om nader onderzoek te doen naar een paar posten en besluiten te motiveren. Dit heeft het college inmiddels gedaan. De zaak ligt nu weer bij de Raad van State. Het maximale risico dat de gemeente loopt in dit traject wordt geschat op € 100.000,00. Dit is inclusief een doorbetalingsverplichting aan het schoolbestuur dat geen bezwaar heeft aangetekend tegen de afrekening.

10. *Gebouw Sportlaan 2 Ten Boer*

Dit risico ten aanzien van de boekwaarde is opgenomen in het meerjarenbeeld en komt daarmee te vervallen. Zie hoofdstuk 1, knelpunt 1. Bij verkoop speelt daarnaast nog het onderhoud. Er is in de begroting rekening gehouden met een onderhoudsbijdrage van € 25.000 voor het groot onderhoud van het dorps huis in Ten Boer. Dit bedrag is conform de dorps huizennotitie uit 2002. Er is dus per jaar € 2.500 beschikbaar. In tegenstelling tot de andere dorps huizen is het dorps huis in Ten Boer nog eigendom van de gemeente. Of het bedrag van € 2.500 per jaar voldoende is, is nog onduidelijk. In afwachting van definitieve besluitvorming over de toekomst van het gebouw is er nog geen meerjarig onderhoudsplan opgesteld. Planning is om dit jaar besluitvorming te laten plaatsvinden over dit gebouw. Door de afboeking van € 117.000 op te nemen in de wensenlijst valt een stukje afschrijving vrij dat kan worden gebruikt voor onderhoud.

11. *Boerderij en woning Woldwijk*

Bij de verwerving van de gronden Woldwijk in 2006/2007 zijn ook de boerderij en bijbehorende woning gekocht. De boerderij en de woning staan op de balans van de gemeente voor respectievelijk € 376.000,00 en € 108.000,00. Samen € 484.000,00. Verwachting is dat bij verkoop de opbrengst niet voldoende zal zijn om de boekwaarde af te boeken. Aangezien de panden niet meer worden verkocht maar zijn langdurig ondergebracht in de coöperatie is er van afboeking geen sprake meer.

12. *De Lessenaar Ten Post*

De openbare basisschool De Lessenaar te Ten Post is in 2014 gesloten, waardoor het gebouw is teruggevallen naar de gemeente. Het gebouw heeft een boekwaarde van € 131.000,00 per 1-1-2016. Bij verkoop is het de vraag of de opbrengst voldoende zal zijn om de boekwaarde en bijkomende kosten te dekken. Het gebouw is tot en met april 2020 verhuurd aan de NCG. Voorlopig is daarmee het risico op boekwaarde verlies van de baan.

13. *Eenmalige kosten uitvoering saneringsbegroting*

Op 27 mei 2015 is door uw raad de saneringsbegroting vastgesteld. Uitvoering van de saneringsbegroting kan eenmalige kosten geven. Het gaat daarbij vooral om de maatregelen gemeentehuis, bibliotheek en zwembad.

14. *Verstreckte garanties*

Onderstaand een overzicht van de verstreckte garanties.

Woningstichting Wierden en Borgen

Hoofdsom	Restant	Garantie
907.195	739.125	50%
1.568.428	369.379	50%
5.000.000	5.000.000	50%
1.179.828	1.179.828	50%
2.000.000	2.000.000	50%
2.300.000	2.300.000	50%
12.955.451	11.588.332	

Stichting Woonzorg Nederland

Hoofdsom	Restant	Garantie
1.406.000	1.265.400	50%
5.437.000	4.893.300	50%
1.788.000	1.325.000	50%

8.631.000	7.483.700
-----------	-----------

Stichting Biblionet Groningen

Hoofdsom	Restant	Garantie
650.000	588.221	100%
350.000	322.333	100%
1.000.000	910.554	

Waterbedrijf Groningen

Hoofdsom	Restant	Garantie
73.000	73.000	100%

Overige risico's

Naast de risico's die staan opgenomen in de begroting 2017 worden de volgende specifieke risico's onderkend. Deze risico's zijn benoemd in het artikel 12 rapport of de afgelopen periode gesignaleerd. De risico's zijn niet op geld gezet.

Bibliotheek

Voorgesteld wordt de bezuiniging op de bibliotheek te verlagen met € 20.000. Zie bijlage 1 knelpunt 2. Hiermee wordt het risico verlaagd.

Gemeentehuis

Door de raad van Ten Boer is op 27 mei 2015 de saneringsbegroting vastgesteld. Een onderdeel van deze saneringsbegroting is een saneringstaakstelling op het gemeentehuis van € 20.000 te realiseren in 2017. In de begroting 2017 is dit bezuinigingsbedrag opgenomen. De bezuiniging zal, in afwachting van plannen voor het gemeentehuis na herindeling, niet worden gerealiseerd in 2017. Dekking vindt plaats uit de herindelingsmiddelen die de gemeente in 2018 gaat ontvangen. Bij een mogelijke verkoop na herindeling zal een boekwaarde verlies van naar verwachting ongeveer € 230.000 optreden. Deze kosten kunnen na herindeling gedekt worden uit de herindelingsmiddelen die de nieuwe gemeente krijgt. De lasten die daarbij vrijvallen zijn dekkingsmiddel voor het bezuinigingsbedrag van € 20.000.

Sociale werkvoorziening

Er is financieel een risico voor de gemeente ten aanzien van de mensen die uit Ten Boer in de sociale werkvoorziening werkzaam zijn. Het budget dat van het rijk wordt ontvangen loopt gestaag terug op basis van macro ontwikkelingen m.b.t. de uitstroom van mensen die geplaatst zijn bij werkvoorzieningschappen. Verwachting is dat de uitstroom van mensen die geplaatst zijn vanuit onze gemeente niet gelijk op gaat met de gemiddelde landelijke uitstroom. De uitstroom vanuit Ten Boer is lager dan het landelijke gemiddelde. Hierdoor zal de rijksvergoeding de komende jaren niet meer toereikend zijn. Voor 2016 is er een klein tekort ontstaan van ongeveer € 4.000, Dit wordt veroorzaakt door de afkoopsom van € 60.000 die in 2016 aan Fivelingo is betaald i.v.m. de uittreding uit de GR. Verwachting is dat voor 2017 de rijksvergoeding ook nog toereikend zal zijn. Daarna zou er een tekort kunnen ontstaan. Verder lijkt het er op dat m.i.v. 2017 (terugwerkende kracht) de financieringssysteem vanuit het rijk gewijzigd gaat worden. De geldstromen gaan dan naar de gemeenten waar de werkvoorzieningschappen zijn gevestigd. Dat betekent dat wij geen rijksmiddelen meer krijgen. Het is nog onduidelijk wat hiervan de financiële gevolgen zijn. In de meerjarenraming is rekeningen gehouden met een risico oplopend met € 5.000 per jaar. De praktijk zal moeten uitwijzen of dit voldoende is.

Rentetoerekening aan investeringen afval en riolen

Er zijn nieuwe regels m.b.t. de toerekening van rente aan investeringen riolen. Uiterlijk m.i.v. 2018 mag geen vaste rente meer toegerekend worden aan (oude) investeringen. Dit betekent dat (bijna) alles via de zogenaamde renteomslag moet. Dit heeft voor ons met name gevolgen voor die toerekeningen die doorwerken in de tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing. De gemiddelde rente op rioleringsinvesteringen is 5,1% en op investeringen afval 5%. Voor de begroting 2017 bedraagt het gewogen gemiddelde rentepercentage op de leningen 4,1%. Dit betekent dat er ruim 1% te veel rente wordt doorberekend. Dit gaat om ongeveer een bedrag van bijna € 60.000. Uitgezocht moet worden of we dit binnen het tarief kunnen opvangen. Daarbij zo o.a. gekeken moeten worden naar gehanteerde

afschrijvingstermijnen die op basis van een eerste onderzoek niet altijd in de pas lopen met het afschrijvingsbeleid. Ook zal gekeken moeten worden of het huidige afschrijvingsbeleid nog wel past bij de (langere) levensduur van het rioolstelsel. Tenslotte kan ook de harmonisatie met het beleid van Groningen een rol spelen.

Wetsontwerp kostenverhaal huisvesting vergunninghouders

Volgens het wetsvoorstel kostenverhaal huisvesting vergunninghouders wordt het mogelijk om de kosten voor het Rijk/COA vanwege het niet realiseren van de taakstelling door gemeenten van het huisvesten van statushouders te verhalen met een bedrag van € 1850 per statushouder per maand. Bij ons aantal van 20 nog te huisvesten statushouders betekent dat maximaal: $20 \times 6 \times 1850 = € 220.000$. Er is grootschalig verzet van gemeenten tegen dit wetsvoorstel. De VNG heeft ons bericht dat aan de wet waarschijnlijk geen terugwerkende kracht zal worden verleend. Verder verwacht de VNG dat het nog wel even zal duren voordat het wetsvoorstel naar de Kamer zal worden verstuurd.

Bibliotheek: compensatie bezuinigingen provincie

De provincie heeft in de recente cultuurnota een bezuiniging opgenomen op het bibliotheekwerk. De gedeputeerde heeft aangekondigd zich alleen op de "wettelijke taken" te willen richten. Biblionet en de gemeenten hebben meteen geprotesteerd, het is niet duidelijk wat de wettelijke taken van de provincie precies zijn. Ook de provincie zelf kan dat niet aangeven. Inmiddels is door de VGG ism Biblionet en provincie een onderzoek opgezet. De bezuinigingen zijn vooruitgeschoven naar 1 juli 2017. Nog onduidelijk is om welk bedrag het voor Ten Boer zou moeten gaan.

Proces Wierden en Borgen

Wierden en Borgen heeft bezwaar ingediend tegen de aanslag rioolheffing 2014 en volgende jaren. Met Wierden en Borgen en met de adviseurs van Wierden en Borgen zijn de afgelopen jaren diverse gesprekken gevoerd, zowel ambtelijk als bestuurlijk, om tot afspraken te komen m.b.t. afwikkeling van het bezwaar. Het bezwaar richt zich met name op de stellingname van Wierden en Borgen dat de gemeente ten onrechte bepaalde objecten niet aanslaat en verder tegen de onderbouwing van de door te berekenen kosten naar het aanslagbedrag. Alle gemeenten waar onroerend goed staat van Wierden en Borgen hebben een gelijksoortig bezwaar gekregen. Het proces loopt nog. Wij zijn van mening dat het bezwaar ongegrond is. Mochten we er niet uitkomen met Wierden en Borgen dan is een gang naar de rechter de enige weg en blijft het nog lang onduidelijk wat uiteindelijk de uitkomst van de uitspraak op het bezwaar zal zijn. Een inschatting van de omvang van het risico is niet te maken.

Risico kunstgrasvelden

Het afgelopen jaar is er ophef ontstaan over mogelijke gevolgen kunstgrasvelden (met granulaatvulling) voor de gezondheid. We lopen daardoor een risico dat de vulling van de top laag van de twee kunstgrasvelden vervangen moet worden. Het RIVM heeft onlangs aangegeven dat er geen gezondheidsrisico's zijn.

Openbare ruimte in relatie grootschalig versterking

Het uitvoeren van de versterkingsopgave in het kader van de aardbevingsproblematiek kan ook gevolgen hebben voor de openbare ruimte. Naast herstel van de opgetreden schade (die voor rekening van veroorzaker zal zijn) kan het ook zijn dat wij als gemeente dan ook werkzaamheden willen uitvoeren in het openbare gebied. Denk aan: ander wegprofiel, meer / minder andere invulling openbaar groen e.d. Hieraan kunnen behoorlijke kosten kleven.

Ontwikkeling algemene uitkering

De inhoud van de septembercirculaire heeft een positief effect gehad op de algemene uitkering en de begroting 2017 en volgende jaren van Ten Boer. Dit komt o.a. doordat de rijksuitgaven hoger worden ingeschat dan in voorgaande circulaire. Door het principe van samen de trap op en af profiteren gemeenten hier van. Hierin schuilt het risico dat de rijksuitgaven toch minder zullen stijgen dan verwacht en dat daardoor de algemene uitkering weer iets zal gaan dalen. Hoeveel is nu niet in te schatten.

4. AANVULLENDE DEKKINGSMOGELIJKHEDEN

Voor de uitvoering van de wensenlijst en het afdekken van risico's zijn onderstaande dekkingsmogelijkheden wellicht mogelijk. Nadere uitwerking dient plaats te vinden.

Lumpsum aardbevingsmiddelen

De gemeente zal in de komende jaren nog jaarlijks een bedrag van ca 5 ton ontvangen van de NCG in verband met de aardbevingsproblematiek. Nader uit te zoeken in hoeverre er mogelijkheden zijn om een deel van dit budget in te zetten voor uitvoering wensenlijst en afdekking risico's.

Leges NAM

Voor de uitvoering van het versterkingsprogramma zal de gemeente leges gaan ontvangen. Dit zijn incidentele inkomsten waar tegenover wellicht ook extra lasten (uren Groningen) zullen staan. Wellicht ontstaat hier een incidenteel voordeel dat kan worden ingezet.

Extra OZB-opbrengst NAM

De NAM heeft een hogere aanslag OZB 2016 gekregen dan waar rekening is mee gehouden in de opbrengsten 2016. NAM heeft hier tegen bezwaar ingediend. Of er uiteindelijk structureel hogere inkomsten komen is nog onzeker. In de voorjaarsnota 2016 hebben we het mogelijk effect berekend op € 80.000.

Leefbaarheidsmiddelen NCG

De NCG heeft bij brief van 28 november 2016 de middelen open gesteld voor tender 4 & 5 voortzetting spoor 1 leefbaarheidsprogramma. Voor Ten Boer is een bedrag van € 812.000 beschikbaar.

Bestaande kredieten

Er staan nog een drietal kredieten open:

- Herinrichting openbare ruimte 2012
- Herinrichting openbare ruimte 2013
- Halte kwaliteitsplan

Gezamenlijk staat er nog aan kredietruimte open een bedrag van ruim € 130.000.

Het zou kunnen zijn dat voor het project dorpsentree hiervan € 10.000 is gebruikt dit jaar.

De ruimte kan nog worden gebruikt als aan de voorwaarden van activeren wordt voldaan.

Fricriebudget herindeling

In 2017/2018 ontvangt Ten Boer een bedrag van € 711.000 voor dekking van frictiekosten als gevolg van de herindeling. Kosten die gerelateerd zijn aan de herindeling kunnen hieruit worden gedekt. Het gaat hier uitsluitend om kosten die Ten Boer maakt. Groningen en Haren ontvangen voor de eigen kosten ook een bedrag van € 711.000. De nieuwe gemeente ontvangt vanaf 2019 ruim € 8,5 miljoen om frictiekosten op te kunnen vangen. Deze frictiekosten voor Ten Boer zullen gering zijn. Het boekwaardeverlies voor het gemeentehuis kan uit dit budget worden gedekt. Verwachting is dat de nieuwe gemeente op het aandeel frictiekostenvergoeding Ten Boer geld gaat overhouden. Op het budget van € 711.000 zal waarschijnlijk geen overschot ontstaan.

Aandelen Enexis

De mogelijkheden om de aandelen Enexis te verkopen aan de provincie worden nader verkend. De waarde bedraagt circa €1,1 mln.

Gevolgen herindeling voor de nieuwe gemeente

Door de herindeling komen een aantal structurele uitgaven die nu staan opgenomen in de begroting van Ten Boer niet meer terug in de begroting van de nieuwe gemeente. Medio 2016 zijn de effecten van herindeling op de algemene uitkering berekend. Het effect is € 350.000 negatief. Per saldo is echter de verwachting dat het structurele effect van de herindeling in financiële zin positief zal uitwerken voor de nieuwe gemeente.